

*School for Teachers
Училище за учители*

ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПРОЕКТИ И ТЯХНАТА ЗНАЧИМОСТ ЗА ПОВИШАВАНЕ ЗНАНИЯТА, УМЕНИЯТА И КОМПЕТЕНТНОСТИТЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНА, КУЛТУРНА И ЕЗИКОВА ПОДГОТОВКА

Станимира Маринова

ПГСС „Св. Георги Победоносец“ – Суворово

Резюме. Статията разглежда предимствата на работата по европейски проекти и техните особености. Описано е участието на професионалната гимназия в инициативите, показани са добри практики по отношение на ефекта върху професионалното образование и обучение.

Ключови думи: професионално образование; „Еразъм+“; „Леонардо да Винчи“; европейски проекти

„Еразъм+“ е програмата на ЕС за подкрепа на образованието, обучението, младежта и спорта в Европа. Нейният бюджет от 14,7 млрд. евро предоставя възможности на повече от 4 млн. европейци да учат, да се обучават и да получат опит в чужбина. Продължаващата до 2020 г. програма „Еразъм+“ предлага възможности не само за ученици, за студенти, но и за граждани и организации. В нея са включени седем предишни програми и затова се предлагат възможности за различни хора и организации. За гражданите Програмата предлага възможности за хора от всички възрасти, като им помага да се развиват и да споделят знания и опит в институции и организации в различни страни. Предлагат се възможности и за широк кръг организации, включително университети, институции за образование и обучение, мозъчни тръстове, изследователски организации и частни предприятия.

Целта на програмата „Еразъм+“ е да допринесе към стратегията „Европа 2020“ за растеж, работни места, социално равенство и приобщаване, както и към целите на „Образование и обучение 2020“, стратегическата рамка на ЕС в областта на образованието и обучението. Друга цел е насърчаване на устойчивото развитие на нейните партньори в областта на висшето образование и принос към постигане на целите на стратегията на ЕС за младежта.

Конкретните въпроси, по които Програмата работи, са: намаляване на безработицата, особено сред младите хора; насърчаване на образованието за възрастни, особено изграждането на нови умения и умения, които се търсят от пазара на труда; насърчаване на младите хора да участват в европейската демокрация; подкрепа за иновации, сътрудничество и реформи; намаляване на преждевременното напускане на училище; насърчаване на сътрудничеството и мобилността със страните партньори на ЕС.

Основните заключения от междинната оценка, изготвени въз основа на над един милион отговора на различни въпроси, обединени като най-всеобхватния и най-актуален източник на информация, са:

1. „Еразъм+“ – водещата програма на ЕС за образование, обучение, младеж и спорт (2014 – 2020 г.), се оказва от огромна полза за участниците, не само по отношение на подпомагането на прехода към заетост, а и във връзка със създаването на чувство за принадлежност на гражданите на ЕС.

2. До 2020 г. „Еразъм+“ ще стимулира мобилността с учебна цел на 4 милиона учащи, преподаватели и обучаващи и ще допринесе за придаването на международно измерение на дейността на организации за образование, обучение, младеж и спорт в ЕС и извън него.

3. Данните сочат, че програма „Еразъм+“ е по-последователна, целесъобразна и в известна степен по-ефективна и по-проста от своите предшественици.

Що се отнася до бъдещето на програма „Еразъм+“ резултатите от оценката подкрепят безусловно необходимостта от повече инвестиции в образованието и обучението, като се поставя нов акцент върху по-младите поколения и най-уязвимите групи.

Рамката „Образование и обучение 2020“ се прилага чрез различни средства и инструменти, включително „Финансиране за дейности в подкрепа на политиката и новаторски проекти чрез програмата „Еразъм+“. Тя предоставя възможности за изграждане на добри практики в областта на образователната политика, за събиране и разпространяване на знания и за реформи на политиките за образование на национално и регионално равнище. Рамката се основава на подхода за учене през целия живот. Поради това тя е насочена към резултатите от обучението – като се започне от обучението в ранна детска възраст и се стигне до обучението на възрастни, професионалното и висшето образование – и е изготвена така, че да обхваща формалното, неформалното и информалното учене.

В „Образование и обучение 2020“ са определени следните четири общи за целия ЕС цели: превръщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност; подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението; утвърждаване на равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие; разгръщане на творчеството и иновации-

те, включително предприемчивостта, във всички степени на образованието и обучението.

Подкрепя се и постигането на следните целеви показатели на европейско равнище до 2020 г.:

- поне 95% от децата трябва да участват в образованието в ранна детска възраст;

- делът на 15-годишните с недостатъчни познания по четене, математика и природни науки да бъде намален под 15%;

- делът на преждевременно напусналите системите за образование и обучение на възраст 18 – 24 години да бъде сведен под 10%;

- най-малко 40% от хората на възраст 30 – 34 години да са завършили някаква форма на висше образование;

- поне 15% от възрастните да участват в учебни дейности;

- най-малко 20% от завършилите висше образование и 6% от хората на възраст между 18 и 34 години с първоначална професионална квалификация да са учили или стажували известно време в чужбина;

- делът на работещите дипломирани лица (на възраст 20 – 34 години, които са завършили най-малко гимназиален етап на средното образование преди 1 – 3 години) да бъде поне 82%.

В контекста на набелязаните от ЕС мерки за подобряване на качеството и приобщаването в училищното образование, на уменията на учителите и училищните ръководители, както и на управлението на училищата, ПГСС „Св. Георги Победоносец“ целенасочено работи за осъществяване на конкретните политики. Училището е единственото във Варненска област, притежаващо Харта за мобилност по програма „Еразъм+“, и е класирано на първо място в страната при спечелването ѝ.

От 2010 г. до 2014 г. – по 20 ученици по програма „Леонардо да Винчи“, и от 2014 до момента – по 40 ученици по програма „Еразъм+“, ежегодно провеждат учебни практики в реална работна среда в редица европейски страни – Испания, Италия, Германия и др. Получават Eurorass сертификати за успешно представяне. Последният реализиран проект е в пряка връзка с реализиране целите на европейските програми. Екипът от специалисти на ПГСС „Св. Георги Победоносец“ – гр. Суворово, е наясно с потребността от разширяване на практическите професионални компетенции на учениците в областта на органичното растениевъдство и животновъдство и учене от опита на напредналите страни в тази област, каквато е Германия. Причината е, че органичното селско стопанство е перспективен сектор от гледна точка на нарастващото търсене на екологично чисти храни и стремеж за устойчиво управление на земеделските земи, а регионът на Суворово се характеризира с чиста околна среда и добри предпоставки за развитие на биорастениевъдство и биоживотновъдство. За съжаление, липсват местни сертифицирани орга-

нични ферми, в които учениците да проведат качествена практика за придобиване на конкурентните умения.

Ключови цели на проекта

1. Разширяване и надграждане на професионалните компетенции на 40 ученици от ПГСС „Св. Георги Победоносец“, осъвременяване на техните знания и изграждане на умения за работа с нови методи и технологии в сферата на устойчивото земеделие чрез провеждане на практика в органични стопанства в Германия.

2. Подобряване на езиковите, интеркултурните и социалните компетенции на ползвателите от ПГСС „Св. Георги Победоносец“.

3. Разширяване процеса на интернационализация на ПГСС „Св. Георги Победоносец“ и укрепване капацитета на организацията за международно сътрудничество в образованието чрез развитие на партньорството с образователен център „Висамар“.

Участници в мобилността са 40 ученици на възраст 15 – 20 г. от ПГСС „Св. Георги Победоносец“ в етап на първоначално професионално образование по специалност „Земеделец“, специалност „Земеделско стопанство“, специалност „Лесокултурни дейности“, специалност „Механизация на селското стопанство“. Преди мобилността участниците преминават предварителна онлайн езикова подготовка по английски език, културна подготовка за държавата на пребиваване и тематична подготовка по „Органично селско стопанство“. Ползвателите са разпределени в две групи мобилности, всяка състояща се от 20 ученици и двама придружаващи учители.

Мобилностите се провеждат в реална работна среда (ферми) в Лайпциг, Германия. Практиката на първа група се проведе в периода 07.07 – 04.07.2019 г., а на втората – в периода 18.08. – 15.09.2019 г. Продължителността на всяка мобилност е 4 седмици. Работната програма на практиката обхваща широк спектър от практически задачи в органичното фермерство, включително принципите при изграждането на ферма за органично земеделско производство, владееене на методите за сеитбообращение, естествена обработка, торене, мелиорация (включително борба с ерозията), растителнозащитни мероприятия по екологичен начин, умения за устойчиво управление на земите и опазване на водите от замърсяване с биогенни елементи. Планирани са практически сесии за работа с нови технологии и автоматизирани системи в селското стопанство и за изучаване на иновативни селскостопански практики за осигуряване на устойчивост, повишаване на добивите и интегриране на земеделието в градското ежедневие.

С реализацията на практиката учениците придобиват следните професионални компетенции:

– умения да спазват принципите при изграждането на ферма за биологично земеделско производство;

- умения да прилагат методите в биологичното растениевъдство и биологичното животновъдство;
- умения да контролират качеството на произведената продукция;
- умения правилно да използват органичните и минералните торове и препарати;
- умения да опазват генетичните ресурси – породи и сортове;
- познания за регламентите и регулациите на ЕС в сектора и тяхното практическо приложение в дейността на фермата.

Освен споменатите професионални компетенции учениците подобряват своите социални и комуникационни умения, стават по-гъвкави и адаптивни, усвояват умения за работа в мултикултурна среда, по-мотивирани са за учене, подобряват своето ниво на владение по английски език по време на предварителната подготовка и чрез мобилността. Всичко това допринася за развитието на личностните умения на участниците и подобрява тяхната пригодност за бъдеща заетост не само в България, но и на европейския пазар на труда.

Реализираните ползи за ПГСС „Св. Георги Победоносец“ от осъществено партньорство се състоят в подобрените умения на екипа за управление на международни мобилности, подобрен капацитет за комуникация с международни партньори, подобрени умения за съвместна разработка на програми за практика в международен контекст, за поставяне на образователни цели и за проследяване на резултатите под формата на придобити умения и компетенции, както и за тяхното оценяване и сертифициране.

Секторна програма „Леонардо да Винчи“ поддържа и осъществява политиката за професионално образование и обучение на страните членки на ЕС, като се съобразява със съдържанието и организацията на тази политика в съответната страна. Целта на Програмата е посредством транснационалното сътрудничество и натрупания опит да се повишава качеството на професионалното образование и обучение, да се поощряват иновациите и да се разпространяват добрите професионални практики и системи в Европа.

Цели: да подкрепя участниците в учебителни дейности за усвояване на знания, умения и квалификации в посока личностно развитие; да насърчава повишаването на качеството и иновативността в системите, институциите и практиките за професионално образование и обучение; да повишава атрактивността на професионалното образование и обучение; да насърчава мобилността на работодатели и работещи.

Оперативни цели: да подобри качеството и да повиши мобилността на лица от началното и продължаващото професионално обучение, с което работните места в предприятията да нараснат с поне 80 000 на година до края на програмата „Учене през целия живот“; да увеличи качеството и обема на сътрудничество между институциите и организациите, предоставящи възможности за обучение, и предприятията, социалните партньори и съответните органи

в цяла Европа; да подпомага развитието на иновативни практики в сферата на професионалното образование и обучение и пренасянето им от страните участнички към други страни; да подобри прозрачността и признаването на квалификациите и компетенциите, включително и тези, придобити чрез неформално и извънформално обучение; да насърчава изучаването на чужди езици; да подпомага развитието на иновативни пособия, услуги, методологии и практики за учене през целия живот, базирани на информационните и комуникационните технологии.

Целеви групи: лица от всички нива на професионалното образование и обучение; лица на пазара на труда; институции и организации, предоставящи възможности за обучение в сферите, приоритетни за програма „Леонардо да Винчи“; учители, обучители и друг персонал от тези организации; асоциации на обучаеми, родители и учители в сферата на професионалното обучение; предприятия, социални партньори и други представители на бизнеса, включително търговски и промишлени палати, занаятчийски организации; институции, предоставящи професионално консултиране, ориентиране и информация относно учене през целия живот; институции, отговорни за изготвянето на политики за професионално обучение в контекста на учене през целия живот на местно, регионално и национално ниво; изследователски центрове, работещи по проблемите на ученето през целия живот; висши учебни заведения; организации с идеална цел, доброволчески институции, НПО.

Професионалното образование и обучение (ПОО) е основен елемент на системите за учене през целия живот, които осигуряват на гражданите знанията, уменията и компетенциите, необходими за определени професии и на пазара на труда. ПОО отговаря на нуждите на икономиката, но също така чрез него учещите придобиват умения от значение за своето личностно развитие и активното си гражданско участие. То може да доведе до подобряване на ефективността и конкурентоспособността на предприятията, както и на научните изследвания и иновациите, а освен това е основен елемент на всяка успешна политика в областта на заетостта и социалните дейности.

Европейските проекти по програмите „Леонардо да Винчи“ и „Еразъм+“ са част от механизмите на ЕС за насърчаване на професионалното образование и обучение. Те играят основна роля за:

- насърчаване на ученето в процеса на работа във всичките му форми, като се обръща специално внимание на професионалната подготовка чрез участие на социалните партньори, предприятията, търговските камари и доставчиците на услуги в областта на ПОО, както и чрез стимулиране на иновациите и предприемачеството;

- по-нататъшно разработване на механизми за осигуряване на качеството на ПОО в съответствие с Препоръката за създаване на Европейска референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обу-

чение (EQAVET), както и установяване на постоянен поток от информация и обратна връзка в системите за първоначално и продължаващо професионално образование и обучение въз основа на резултатите от обучението;

- подобряване на достъпа до ПОО и квалификации за всички чрез по-голяма гъвкавост и пропускливост на системите, по-конкретно чрез предоставяне на ефективни и интегрирани услуги за професионално ориентиране и осигуряване на възможност за валидиране на неформалното и самостоятелното учене;

- укрепване на ключовите компетентности в учебните програми за ПОО и осигуряване на повече действителни възможности за придобиване или развиване на тези умения чрез първоначално и продължаващо професионално образование и обучение;

- въвеждане на систематични подходи и възможности за първоначално и продължаващо професионално развитие за учителите, обучаващите и наставниците, работещи в сферата на професионалното образование и обучение, както в училищата, така и в работната среда;

- повишаване знанията, уменията и компетентностите на учениците по професионална, културна и езикова подготовка.

Приложение

Реализирани европейски проекти през годините 2019/2020 г. – 2020/2021 г.

Erasmus+ – Програма на ЕС в областта на образованието, обучението, младежта и спорта – „Усвояване на добри селскостопански практики от Испания“. В процес на реализация.

2018/2019 г. – 2019/2020 г.

Erasmus + – Програма на ЕС в областта на образованието, обучението, младежта и спорта – „Практика по устойчиво земеделие“. Проектът се реализира в партньорство между ПГСС „Св. Георги Победоносец“ – гр. Суворово, и Германския институт за професионално обучение Wisamar. В рамките на Проекта през 2019 год. е реализирана 4-седмична мобилност на две групи по 20 ученици и двама придружаващи учители в Лайпциг, Германия.

2017/2018 г. – 2018/2019 г.

Erasmus+ – Програма на ЕС в областта на образованието, обучението, младежта и спорта – „Изучаване на италианския опит в органичното селско стопанство“. Проектът се реализира в партньорство между ПГСС „Св. Георги Победоносец“ – гр. Суворово, и италианския център за професионално обучение IFOM. В рамките на Проекта през 2018 г. е реализирана 4-седмична мобилност на две групи по 20 ученици и двама придружаващи учители в гр. Реджо Емилия, Италия. Реализиран от ПГСС – Суворово. 2017/2018 г.

2016/2017 г. – 2017/2018 г.

Erasmus+ – Програма на ЕС в областта на образованието, обучението, младежта и спорта – проект „Усвояване на добри практики в екоземеделието, охлювовъдството и пчеларството“. Реализиран от ПГСС – Суворово, 2017/2018 г. в Испания.

2015/2016 г. – 2016/2017 г.

Erasmus+ – Програма на ЕС в областта на образованието, обучението, младежта и спорта – проект „Придобиване на опит в модерни аграрни стопанства и нови земеделски практики“.

2014/2015 г.

Erasmus+ – Програма на ЕС в областта на образованието, обучението, младежта и спорта – проект „По-добри в професията чрез изучаване на екологични и алтернативни селскостопански практики“.

Реализирани проекти по програма „Учене през целия живот“, секторна програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Мобилност“:

- 2013/2014 г. – проект Agropactices
- 2012/2013 г. – проект Eurofarmers
- 2011/2012 г. – проект Agromobility
- 2010/2011 г. – проект Biofarm

**EUROPEAN PROJECTS AND THEIR IMPORTANCE
FOR ENHANCING THE KNOWLEDGE, SKILLS
AND COMPETENCES OF STUDENTS IN VOCATIONAL,
CULTURAL AND LINGUISTIC TRAINING**

Abstract. The article discusses the advantages and particularities when working on European projects. The participation of the vocational high school in the initiatives is described, good practices regarding the effect on vocational education and training are shown.

Keywords: vocational education; Erasmus+; Leonardo da Vinci; European projects

✉ **Ms. Stanimira Marinova**

„St. George” Vocational High School of Agriculture
Suvorovo, Bulgaria

E-mail: pgss.suvorovo@abv.bg